

Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Operativni plan provedbe
Programa e-Hrvatska 2007.
za 2004. godinu

Zagreb, lipanj 2004.

1. Naslov dokumenta
Operativni plan provedbe Programa e-Hrvatska 2007. za 2004. godinu
2. Svrha dokumenta
Ovaj Plan provedbe definira ciljeve, zadatke i usluge kojima se operacionalizira provedba Programa e-Hrvatska 2007. i Strategije razvitka informacijsko-komunikacijske tehnologije za 2004. godinu uključujući i mehanizme provedbe i praćenja aktivnosti i projekata. Dokument se veže na odrednice programa eEurope i obveze Republike Hrvatske preuzete u okviru eSEE inicijative pod okriljem Pakta o stabilnosti.
3. Oznaka
SDUeH-04/01
4. Status
Konačni tekst
5. Verzija
1.5
6. Datum verzije
4.6.2004.
7. Izvor
Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Autorsko pravo:

Ovo je javni dokument. Dozvoljeno je kopiranje i raspačavanje dokumenta u tiskanom i digitalnom obliku uz uvjet da je naveden izvor dokumenta i jasno označena sva odstupanja od izvornika kao i autori dodanih i/ili promijenjenih dijelova teksta

Sadržaj

Sadržaj.....	3
1. Uvod	4
2. Provedba strategije razvitka informacijsko-komunikacijske tehnologije do 2003.	5
2.1. Nacionalni izvještaj 2003.	5
2.2. Praćenje indikatora razvoja informacijskog društva.....	5
3. Područja nadležnosti.....	5
4. Ocjenjivanje provedbe	6
5. Infrastruktura.....	8
5.1. Zakonodavni okvir	8
5.2. Institucionalni okvir	11
5.3. Širokopojasna višeuslužna mreža	13
5.4. Sigurnost mreže i podataka.....	13
5.3. Računalnokomunikacijska mreža tijela državne uprave	14
5.4. Agencija za potporu informacijskih sustava.....	14
5.5. Interoperabilnost.....	15
6. Sadržaji i usluge.....	16
6.1. E-državna uprava	16
6.2. E-pravosuđe	17
6.3. E-obrazovanje	17
6.4. E-zdravstvo	18
6.5. Promocija informacijskog društva.....	18
7. Mehanizmi provedbe.....	19
8. Literatura.....	20

1. Uvod

Rad na izradi Strategije razvitka informacijske i komunikacijske tehnologije započeo je u travnju 2000. godine kada je Vlada Republike Hrvatske pokrenula projekt *Strategija razvitka Republike Hrvatske - Hrvatska u 21. stoljeću*. U siječnju 2002. godine Hrvatski je sabor usvojio predloženi strateški dokument i predložio Vladi njegovo donošenje. Vlada je 25. svibnja 2002. godine donijela strateški dokument *Informacijska i komunikacijska tehnologija – Hrvatska u 21. stoljeću* i utvrdila nositelje za ostvarivanje pojedinih strateških preporuka. Zaključak Vlade i cjelovit tekst dokumenta objavljen je u Narodnim novinama (109/02.). U izradi dokumenta radna skupina koristila je izvore Europske unije i strateške i provedbene dokumente programa eEurope 2003.

U listopadu 2002. Republika Hrvatska potpisala je Dnevni red za elektroničku jugoistočnu Europu (eSEE Agenda) kojim preuzima obvezu harmonizacije zakonodavstva s EU u području informacijskog društva, usvajanje strateških dokumenata te regionalnu suradnju za harmonizaciju u području razvoja informacijskog društva.

Krajem 2003. Vlada RH usvaja Program e-Hrvatska 2007. sa svrhom ubrzanja procesa informatizacije i restrukturiranja državne uprave, ostvarenja uvjeta za povećanje konkurentnosti hrvatskih poduzeća i podizanja kvalitete i efikasnosti usluga građanima. Program prati odrednice Akcijskog plana eEurope 2005.

Nedostatak provedbenih planova i mehanizama praćenja i izvještavanja razlozi su za nezadovoljavajuću razinu provedbe strateških dokumenata. Zaključkom Vlade RH o usvajanju Strategije nisu uspostavljeni adekvatni mehanizmi praćenja – što je uvjetovalo presporu i nedovoljno usklađenu provedbu Strategije. Svrha ovog dokumenta je uspostavljanje okvira za provedbu i praćenje Programa e-Hrvatska 2007. u 2004. godini na razini aktivnosti i projekata te provedbenih mjera kako bi se osigurala kvalitetna i učinkovita provedba programa. Uzimajući u obzir nepotpunost objektivnih i mjerljivih pokazatelja trenutnog stanja jedan od ciljeva programa je i uspostaviti mehanizme za objektivno i standardizirano praćenje provedbe.

2. Provedba strategije razvitka informacijsko-komunikacijske tehnologije do 2003.

2.1. Nacionalni izvještaj 2003.

Početak 2003. godine Ministarstvo znanosti i tehnologije osnovalo je radnu skupinu za pripremu nastupa Republike Hrvatske na Svjetskom samitu o informacijskom društvu koja je dobila zadatak pripremiti izvještaj o provedbi strategije razvoja informacijske i komunikacijske tehnologije. U izvještaju se navodi 60-tak projekata informatizacije državne uprave i javnih službi od kojih se većina nastavlja i u 2004. godini.

2.2. Praćenje indikatora razvoja informacijskog društva

Učinkovita implementacija strateških dokumenata temelji se na jasno postavljenim ciljevima čije je izvršenje moguće pratiti kvantitativnim ili kvalitativnim pokazateljima. U Republici Hrvatskoj do sada nije sustavno praćen razvoj informacijskog društva na način usvojen za praćenje provedbe akcijskog plana eEurope i eEurope Plus. Stoga je svaka usporedba sa zemljama članicama EU i zemljama kandidatima samo parcijalna i djelomično objektivizirana. U nacionalnom izvještaju korišteni su dostupni podaci Statističkog zavoda i izvještaji dostupni na tržištu. Jedan od prioriteta Programa e-Hrvatska 2007. stoga je i uspostavljanje sustavnog praćenja standardiziranih pokazatelja razvoja informacijskog društva u skladu s europskim i svjetskim standardima.

3. Područja nadležnosti

Područja nadležnosti definirana su Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 199/03, 30/04) na slijedeći način:

1. vanjski poslovi (MVP)
2. financije (MFIN)
3. obrana (MORH)
4. unutarnji poslovi (MUP)
5. pravosuđe (MP)
6. gospodarstvo, rad i poduzetništvo (MINGRP)
7. telekomunikacije, more, turizam, promet, razvitak (MMTPR)
8. poljoprivreda, šumarstvo i vodno gospodarstvo (MPŠVG)
9. okoliš, prostorno planiranje, graditeljstvo (MZOPUG)
10. zdravstvo i socijalna skrb (MZSS)
11. znanost, obrazovanje, tehnološki razvoj, informacijsko društvo, šport (MZOŠ)

12. kultura, zaštita prirode (MK)
13. obitelj, branitelji, međugeneracijska solidarnost (MOBMS)
14. europske integracije (MEI)
15. uprava (SDUU)
16. zajednička informacijska infrastruktura (SDUeH)

4. Ocjenjivanje provedbe

U okviru projekta eEurope ocjenjivanje stupnja razvoja informacijskog društva provodi se u pravilnim vremenskim intervalima standardiziranom metodologijom. Rezultati ocjenjivanja prikazuju se odgovarajućim indikatorima. Gdje god je to moguće provedbu ovog plana pratit ćemo indikatorima prihvaćenim za ocjenjivanje provedbe projekta eEurope. U području e-državne uprave EU i zemlje kandidati odredili su 12 osnovnih usluga građanima i 8 osnovnih usluga poslovnim subjektima čija se informatizacija prati.

Osnovne usluga za građane:

1. Prijava poreza na dohodak
2. Usluge Zavoda za zapošljavanje
3. Socijalne naknade (za nezaposlene, za djecu, školarine, povrat troškova liječenja)
4. Osobni dokumenti (putovnica, vozačka dozvola)
5. Registracija vozila
6. Građevna dozvola
7. Prijave policiji (npr. prijava krađe)
8. Javne knjižnice (popisi, pretraživanje sadržaja)
9. Izvodi iz matičnih knjiga (rođenih, vjenčanih)
10. Upisi na visokoškolske ustanove
11. Prijava promjene boravišta
12. Zdravstvene usluge (interaktivne konzultacije o dostupnim uslugama, interaktivno naručivanje)

Osnovne usluge za poslovne subjekte:

1. Socijalno osiguranje zaposlenika
2. Porez na dobit

3. Porez na dodanu vrijednost
4. Upis u registar poslovnih subjekata
5. Prijava podataka Državnom zavodu za statistiku
6. Carinska prijava
7. Dozvole i izvještaji temeljem studija utjecaja na okoliš
8. Javna nabava

Za svaku od tih usluga definirane su različite razine informatiziranosti koje se mjere na skali od 0 do 4. Te su razine definirane još Bangemannovim izvještajem a značenje im je:

0. Nema informacije: Informacija o usluzi nije dostupna na mreži.
1. Informacija: Na mreži je dostupna samo informacija o usluzi (npr. opis postupka, pravilnici i sl.)
2. Jednosmjerna interakcija: Dostupnost formulara u elektroničkom obliku za pohranjivanje na računalo. Prazne formulare moguće je i otisnuti na pisaču.
3. Dvosmjerna komunikacija: Interaktivno ispunjavanje formulara i prijava uz autentikaciju. Ispunjavanjem formulara pokreće se pojedina usluga.
4. Transakcija: Cijela usluga je dostupna na mreži, popunjavanje formulara, autentikacija, plaćanje i isporuka potvrda, narudžbe ili drugi oblici potpune usluge putem mreže.

Za svaku od usluga nije primjereno očekivati najvišu razinu informatiziranosti. Potrebno je izraditi Studiju stanja razvoja informacijskog društva u Republici Hrvatskoj kao osnovu za planiranje željene razine informatiziranosti i dinamike implementacije elektroničkih usluga. Na temelju rezultata studije u Operativni plan provedbe za 2005. godinu treba uključiti ciljnu razinu informatizacije za sve navedene usluge. Kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje razvoja informacijskog društva nužno je uvrstiti praćenje standardiziranih indikatora u Program statističkih istraživanja Državnog zavoda za statistiku.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Organizacija radionice o metodologiji praćenja indikatora razvoja informacijskog društva (SDUeH, MZOŠ)
- Studija stanja razvoja informacijskog društva u RH (MZOŠ, SDUeH)
- Formiranje radne skupine za metodologiju praćenja razvoja informacijskog društva (SDUeH)

5. Infrastruktura

5.1. Zakonodavni okvir

Pravni okvir za razvoj informacijskog društva određen je Zakonom o elektroničkom potpisu (NN 10/02), Zakonom o elektroničkoj trgovini (NN 173/03), Zakonom o telekomunikacijama (NN 122/03), Zakonom o elektroničkim medijima (NN 122/03), tehničkim zakonodavstvom, zakonima o pravima intelektualnog vlasništva, pravu na zaštitu osobnih podataka i pravu pristupa informacijama. Uz ove zakone neki aspekti razvoja informacijskog društva pokriveni su i Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima, Zakonom o medijima i Zakonom o zaštiti potrošača.

Zakonom o elektroničkom potpisu te Zakonom o elektroničkoj trgovini uređuje se pružanje usluga informacijskog društva, odgovornost davatelja usluga informacijskog društva te pravila u vezi sa sklapanjem ugovora u elektroničkom obliku. Uz Zakon o elektroničkom potpisu doneseni su i Pravilnik o evidenciji davatelja usluga certificiranja elektroničkih potpisa (NN 54/02), Pravilnik o registru davatelja usluga certificiranja elektroničkih potpisa koji izdaju kvalificirane certifikate (NN 54/02), Pravilnik o mjerama i postupcima uporabe i zaštite elektroničkog potpisa i naprednog elektroničkog potpisa, sredstava za izradu elektroničkog potpisa, naprednog elektroničkog potpisa i sustava certificiranja i obveznog osiguranja davatelja usluga izdavanja kvalificiranih certifikata (NN 54/02) te Pravilnik o tehničkim pravilima i uvjetima povezivanja sustava certificiranja elektroničkih potpisa (NN 89/02), koji omogućavaju jedinstvenu registraciju javnih digitalnih ključeva unutar državne i lokalne uprave. Zakon o elektroničkoj trgovini u potpunosti je usklađen s Direktivom 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 8. lipnja 2000. godine, o određenim pravnim aspektima elektroničke trgovine na unutarnjem tržištu, kao i s postojećom regulativom ugovornog prava Republike Hrvatske. Međutim, još postoji potreba

donošenja zakona koji će regulirati elektronički dokument, elektronička plaćanja i elektronički novac.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Uredba o nositelju poslova certificiranja u TDU (SDUeH)
- Zakon o elektroničkom dokumentu (SDUeH)
- Uredba o uredskom poslovanju (SDUU, SDUeH)

Zakonom o telekomunikacijama uređen je novi pravni okvir telekomunikacijskog tržišta Republike Hrvatske, s naglaskom na reguliranje tržišnog odnosa i zaštitu potrošača. Za potpunu regulaciju tržišta telekomunikacijskih usluga potrebno je donijeti niz pravilnika na temelju Zakona o telekomunikacijama. Do sada su doneseni slijedeći podzakonski akti: Pravilnik o adresiranju i numeriranju u javnim telekomunikacijama i plaćanju naknade, Pravilnik o pristupu mreži i međusobnom povezivanju, Pravilnik o namjeni radiofrekvencijskog spektra, Pravilnik o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga, Pravilnik o plaćanju naknade za obavljanje telekomunikacijskim usluga, i Pravilnik o plaćanju naknade za dodjelu i uporabu radijskih frekvencija.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Pravilnici predviđeni Zakonom o telekomunikacijama (MMTPR)

Skup tehničkih zakona (Zakon o normizaciji [NN 163/2003], Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti [NN 158/03], Zakon o akreditaciji [NN 158/03] i Zakon o općoj sigurnosti proizvoda [NN 158/03]) u potpunosti je usklađen s direktivama EU-a, preporukama Međunarodne organizacije za zakonsko mjeriteljstvo (OIML), međunarodnim i europskim normama niza EN 45000 i EN ISO/IEC 17000 te međunarodnim sustavom homologacije UN-ECE.

Zakoni o zaštiti prava intelektualnog vlasništva (Zakon o autorskom i srodnim pravima [NN 167/03], Zakon o patentu [NN 173/03], Zakon o žigu [NN 173/03], Zakon o industrijskom dizajnu [NN 173/03], Zakon o oznakama zemljopisnoga podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga [NN 173/03], Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda [NN 173/03]) usklađeni su s direktivama EU-a i međunarodnim ugovorima koje je nakon donošenja do sada važećih zakona potpisala i ratificirala Republika Hrvatska: Ugovor o trgovinskim

aspektima prava intelektualnog vlasništva Svjetske trgovinske organizacije (Sporazum TRIPs), Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju, Konvencija o distribuciji signala za prijenos programa putem satelita, Ugovor o autorskom pravu i Ugovor o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO), Konvencija o priznavanju europskih patenata (EPC), Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Europske patentne organizacije o suradnji na području patenata, Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova i Protokol koji se odnosi na Madridski sporazum, Haški sporazum o međunarodnoj pohrani industrijskoga dizajna te odredbe Lisabonskog sporazuma za zaštitu i međunarodnu registraciju imena podrijetla.

Zakonom o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03) uređuje se zaštita osobnih podataka o fizičkim osobama te nadzor nad prikupljanjem, obradom i korištenjem osobnih podataka u Republici Hrvatskoj. Svrha zaštite osobnih podataka je zaštita privatnog života i ostalih ljudskih prava i temeljnih sloboda u prikupljanju, obradi i korištenju osobnih podataka. Zaštita osobnih podataka u Republici Hrvatskoj osigurana je svakoj fizičkoj osobi bez obzira na državljanstvo i prebivalište te neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Usvajanje Statuta Agencije za zaštitu osobnih podataka (AZOP, Hrvatski Sabor)
- Uredba o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka (SDUU)
- Uredba o načinu vođenja evidencije o zbirkama osobnih podataka (SDUU)

Zakonom o pravu na pristup informacijama (NN 172/03) uređuje se pravo na pristup informacijama koje posjeduju, raspoložu ili nadziru tijela javne vlasti, propisuju načela prava na pristup informacijama, izuzeci od prava na pristup informacijama i postupak za ostvarivanje i zaštitu prava na pristup informacijama. Cilj ovoga Zakona je omogućiti i osigurati ostvarivanje prava na pristup informacijama fizičkim i pravnim osobama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti, sukladno ovom i drugim zakonima.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Podzakonski akt o ustroju, sadržaju i načinu vođenja službenog upisnika o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama (SDUU)
- Odluka o imenovanju službenika za informiranje (sva TDU)
- Ustrojavanje kataloga informacija koje posjeduju, raspoložu ili nadziru, a koji sadrži sistematizirani pregled informacija s opisom sadržaja, namjenom, načinom osiguravanja i vremenom ostvarivanja prava na pristup (sva TDU, SDUeH)

Uređenje međunarodnih odnosa u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija vezano je uz implementaciju Konvencije o kibernetičkom kriminalu Vijeća Europe, koju je Republika Hrvatska potpisala 23. studenog 2001. (NN-MU 9/02). Konvencija je nužna radi odvratanja od postupaka usmjerenih protiv tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih sustava, mreža i računalnih podataka, kao i za odvratanje od njihovih zloraba, jer utvrđuje kriminalizaciju takva ponašanja, usvaja ovlaštenja dovoljna za učinkovitu borbu protiv takvih kaznenih djela, olakšavajući time otkrivanje, istraživanje i kazneni progon tih kaznenih djela na domaćoj, ali i na međunarodnoj razini te osiguravajući brzu i pouzdanu međunarodnu suradnju.

5.2. Institucionalni okvir

Temeljem Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03, 30/04) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nadležno je za planiranje, usklađivanje i provođenje razvitka informatičke djelatnosti i njezino povezivanje u cjelovit informacijski sustav u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka obavlja upravne poslove i druge stručne poslove u djelatnosti telekomunikacija koji predstavljaju osnovnu informatičku infrastrukturu.

Ministarstvo gospodarstva u svom djelokrugu ima pripremu nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa iz područja informacijskog društva koji se odnose na primjenu u gospodarstvu te predlaže mjere, osigurava i provodi utvrđenu politiku i izvršava zakone i druge propise iz tog područja.

Središnji državni ured za upravu priprema i izrađuje propise o uredskom poslovanju u suradnji s HIDRA-om, kojima će se uredsko poslovanje u Republici

Hrvatskoj osuvremeniti i prilagoditi potrebama elektroničke uprave i komunikacije, sukladno modernoj regulativi i legislativi EU-a, na bazi klasifikacije EUROVOC.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku nadležan je za razvitak informacijskog sustava državne uprave; uspostavu tehnološke i sigurnosne informatičke infrastrukture, racionalizaciju uporabe informatičkih resursa; povezivanje informacijskih sustava tijela državne uprave kroz jedinstvenu informacijsko komunikacijsku mrežu; donošenje tehničkih i normizacijskih pravila uporabe informatičke opreme u tijelima državne uprave; donošenje stručnih i normativnih podloga za pridruživanje Republike Hrvatske Europskoj uniji u područjima razvitka i primjene informacijsko komunikacijske tehnologije (e-Europe); te obavljanje objedinjene nabavke informatičkih resursa za tijela državne uprave.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku obavlja i poslove koji se odnose na praćenje i koordinaciju projekata iz područja informacijsko-komunikacijske tehnologije u tijelima državne uprave; sudjelovanje u donošenju i praćenju provedbe zakona i drugih propisa u području primjene informacijsko-komunikacijske tehnologije u Republici Hrvatskoj; promicanje i sustavno unapređivanje izgradnje informacijske i komunikacijske infrastrukture u Republici Hrvatskoj, javnog pristupanja internetskim uslugama i sadržajima, razvitka primjene informacijske i komunikacijske tehnologije, sustava elektroničke uprave, elektroničkog obrazovanja, elektroničkog zdravstva i elektroničkog poslovanja.

U procesu donošenja strategija razvoja informacijskog društva i provedbenih dokumenata Vlada treba uzeti u obzir interese svih zainteresiranih strana. Preporuka je UNESCO-a i Radne skupine Inicijative eSEE da se formira Nacionalno vijeće za informacijsko društvo u kojem će uz predstavnike državne uprave biti i predstavnici civilnog društva, akademske zajednice i privatnog sektora. Vijeće će biti savjetodavno tijelo koje će razmatralo prijedloge strateških i provedbenih dokumenata te izvještaje o njihovom provođenju i praćenju razvoja informacijskog društva.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Imenovanje Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo (MZOŠ, SDUeH, MMPTR, SDURS)

5.3. Širokopojasna višeuslužna mreža

Po broju korisnika Interneta, a posebno broju korisnika širokopojasnog prijenosa podataka Republika Hrvatska znatno zaostaje ne samo za zemljama članicama EU, već i za zemljama kandidatima, pa i drugim europskim zemljama. Sa svega 0,7% korisnika širokopojasnog pristupa Internetu Hrvatska je pri samom svjetskom dnu. Glavni uzroci takvog stanja su nedostupnost usluga na tržištu te njihova previsoka cijena, čemu doprinosi i smanjena kupovna moć stanovništva. Značajan faktor je i nedostatak sadržaja i usluga namijenjenih širokom krugu građanstva. Nastavak ovakvog trenda značajno bi utjecao na brzinu provedbe europskih integracija i ugrozio konkurentnost hrvatskog gospodarstva. Nedostupnost širokopojasnog prijenosa podataka ocjenjuje se u stručnim krugovima jednim od glavnih razloga za usporeni razvoj e-trgovine i e-poslovanja u Hrvatskoj.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Izrada Strategije razvoja širokopojasnog prijenosa podataka do 2007. i Provedbenog plana za 2005 (MMTPR, SDUeH)
- Izrada Prijedloga poticajnih mjera za povećanje broja korisnika širokopojasnog prijenosa (MMTPR, SDUeH)

5.4. Sigurnost mreže i podataka

Problem sigurnosti mreže i informacijskih resursa akutni je međunarodni problem koji je prepoznao i Svjetski samit o informacijskom društvu i Europska unija. Vijeće Europe usvojilo je Konvenciju o kibernetičkom kriminalu koji je ratificirao i Hrvatski Sabor. Jedna od glavnih zadaća programa e-Hrvatska je poduzimanje mjera za uspostavljanje sigurnosti informacijskih i komunikacijskih sustava državne uprave i na nacionalnoj razini. U skladu s tim ovih dana je osnovana skupina za izradu provedbenog plana nacionalne informacijske sigurnosti čije su zadaće izraditi okvir za razgraničenje nadležnosti između sustava nacionalne sigurnosti i javnog sektora te potrebne preduvjete za ustroj Zavoda za informatičku sigurnost i kripto-zaštitu i nacionalnog CERT-a temeljeno na postojećim rješenjima, odnosno institucijama. Zakoni koji čine temelj nacionalne informacijske sigurnosti su već doneseni Zakon o zaštiti osobnih podataka, te Zakon o pravu na pristup informacijama. Predstoji ustroj Agencije za zaštitu osobnih podataka, te donošenje nekoliko podzakonskih akata. U

definiranju potrebnih mjera i postupaka koristit će se i iskustva EU zemalja kroz suradnju s Europskom agencijom za sigurnost mreža i podataka (ENISA).

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Osnivanje radne skupina za izradu provedbenog plana nacionalne informacijske sigurnosti (SDUeH, MUP, MORH, POA, OA)
- Ustrojavanje Zavoda za informatičku sigurnost i kriptozastitu (POA, SDUeH)
- Formiranje nacionalnog CERT-a (MZOŠ, SDUeH)
- Vođenje pregovora s Europskom komisijom o sudjelovanju Republike Hrvatske u radu agencije ENISA (MEI, SDUeH)

5.3. Računalnokomunikacijska mreža tijela državne uprave

Informacijska i komunikacijska tehnologija na različite načine može unaprijediti učinkovitost, kvalitetu i brzinu rada te omogućiti smanjenje troškova te povećanje transparentnosti poslovanja državne uprave. Izgradnja računalnokomunikacijske mreže tijela državne uprave nužna je za ostvarivanje elektroničkih servisa za građanstvo i poslovne subjekte. Ministarstvo znanosti i tehnologije 2001. godine je pokrenulo projekt Računalnokomunikacijske mreže tijela državne uprave. Da bi se moglo krenuti u implementaciju projekta nužno je izvršiti tehničku reviziju te riješiti pitanje institucionalne organizacije mrežnog operacijskog centra i osigurati sredstva za financiranje implementacije.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Revizija projekta RKMTDU (SDUeH)
- Početak implementacije projekta RKMTDU (svaTDU)

5.4. Agencija za potporu informacijskih sustava

Za učinkovitu provedbu informatizacije državne uprave nužno je osigurati potporu informacijskih sustava u institucionalnom obliku. Agencija za potporu informacijskih sustava razvijat će i pratiti implementaciju smjernica, normi i politike za razvoj e-uprave, davati podršku tijelima državne uprave u razvoju vlastite strategije e-poslovanja, razvijati i podupirati zajedničku računalnokomunikacijsku i aplikacijsku infrastrukturu, promovirati primjenu najboljih iskustava u upravljanju informacijskim sustavima, uključujući i zaštitu osobnih

podataka, razvijati zajedničke elektroničke usluge i centralni pristup informacijskim resursima državne uprave uz odgovarajuću autorizaciju i autentikaciju te koordinirati i planirati cjeloživotno obrazovanje državnih službenika i namještenika u primjeni informacijske i komunikacijske tehnologije.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Formiranje Agencije za potporu informacijskih sustava (SDUeH)
- Uspostavljanje mrežnog operacijskog centra za tijela državne uprave (APIS)
- Izrada projekta centralnog portala uz autentikaciju i autorizaciju pristupa informacijskim resursima državne uprave (APIS)

5.5. Interoperabilnost

Poslovni procesi u državnoj upravi već su sada u velikoj mjeri podržani informacijskim sustavima. Zbog nezavisnog razvoja međutim postoje raznorodna aplikacijska rješenja za isti poslovni proces, često i unutar iste ustanove (npr. u različitim upravnim organizacijama). Za uspostavu elektroničkih javnih usluga građanima i poslovnim subjektima treba uspostaviti neometan protok informacija. U okruženju heterogenih umreženih računalnih sustava za to su potrebni standardni protokoli za dostup do zajedničkih usluga. Skup preporuka i normi koji čine tehnološku podlogu za elektroničko povezivanje državne uprave čini sustav interoperabilnosti koji ujedno omogućava otvaranje tržišta aplikativnih rješenja.

Plan aktivnosti u 2004. godini:

- Formirati tehničke skupine za izradu normi u području primjene informacijsko komunikacijske tehnologije po područjima primjene u državnoj upravi (DZNM, SDUeH):
 - Osobni podaci građana
 - Podaci o pravnim osobama
 - Prostorni podaci
- Provesti pregovore za sudjelovanje Republike Hrvatske u programu IDAabc (Interchange of Data between Administrations, Businesses and Citizens) Europske komisije (MEI, SDUeH)

6. Sadržaji i usluge

6.1. E-državna uprava

Primjena informacijske i komunikacijske tehnologije jedan je od glavnih preduvjeta za povećanje učinkovitosti poslovanja, poglavito u državnoj upravi. Međutim tehnologija nije i ne može biti sama sebi svrhom. Iskustva provedbe Akcijskog plana eEurope pokazuju da je moguće utrošiti velika financijska sredstva, a da učinak bude manji od očekivanog. Informacijska tehnologija može i mora biti prije svega osnova i poticaj za restrukturiranje poslovnih procesa u državnoj upravi, a potom i pružanje interaktivnih online usluga. Dio tog procesa je i standardizacija sadržaja o radu i uslugama državne uprave dostupnih na Internetu. Uz investiciju u opremanje ureda računalnom opremom i programskom podrškom nužno je ulagati i u obrazovanje državnih službenika i namještenika.

Plan aktivnosti za 2004. godinu:

- Informatizacija ureda državne uprave u županijama (SDUU)
- Izrada Preporuke o obvezatnim sadržajima i jedinstvenom tezaurusu koje tijela državne uprave moraju objaviti na Internetu (SDUeH)
- Izrada Plana za informatičko obrazovanje službenika i namještenika u državnoj upravi - ECDL (SDUU, MZOŠ, SDUeH)
- Uspostava sustava za razmjenu iskustava i koordinaciju aktivnosti informatičara zaposlenih u državnoj upravi (SDUU, MZOŠ, SDUeH)
- Izrada Pravilnika (uputa) o sigurnosnom obrascu djelovanja sustava elektroničke pošte u tijelima državne uprave (SDUeH)
- Projekt pripreme, oblikovanja i objavljivanja u elektroničkom obliku službenih obrazaca tijela državne uprave, koje građani i poslovni subjekti mogu podnositi javnom telekomunikacijskom mrežom (SDUeH, sva TDU)
- Struktura, obrazac, pravila djelovanja središnjeg informatički podržanog, očevidnika službenika (SDUU, SDUeH)

6.2. E-pravosuđe

Projekt e-Pravosuđa obuhvaća s jedne strane zemljišne podatke, a s druge strane sudove. Potrebno je donijeti Pravilnik o elektroničkoj bazi zemljišnih podataka i uspostaviti postupke za razmjenu prostornih i zemljišnih podataka između nadležnih ustanova (Državna geodetska uprava i općinski sudovi). Potrebno je uspostaviti integralni informacijski sustav za podršku rada sudova.

Plan aktivnosti za 2004. godinu:

- Pravilnik o elektroničkoj bazi zemljišnih podataka (MP)
- Nastavak provođenja projekta informatizacije zemljišne knjige i katastarskog sustava (MP)
- Nastavak provođenja projekta informatizacije sudstva i pravosuđa (MP)

6.3. E-obrazovanje

Projekt e-obrazovanja uključuje nekoliko aspekata – aplikativnu podršku poslovnim procesima u obrazovnim ustanovama, primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije u nastavi te uvođenje informatike kao obaveznog nastavnog predmeta u osnovne i srednje škole.

Plan aktivnosti za 2004. godinu (MZOŠ):

- Implementacija Informacijskog sustava visokih učilišta (ISVU)
- Pokretanje projekta Informacijski sustav osnovnog i srednjeg školstva
- Opremanje osnovnih i srednjih škola računalnom opremom
- Opremanje visokih učilišta računalnom opremom
- Nastavak Projekta umrežavanje studentskih domova
- Projekt GigaCARNet
- Projekt Nastavnički portal
- Program obrazovanja nastavnog osoblja osnovnih i srednjih škola za primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije u nastavi (ECDL)
- Uvođenje informatike kao obaveznog predmeta u osnovne i srednje škole

6.4. E-zdravstvo

Informatizacija zdravstva jedno je od prioritetnih područja u kojem se očekuje podizanje kvalitete usluge građanima uz znatne financijske uštede. Glavna područja primjene su informatizacija primarne zdravstvene zaštite, uvođenje integriranog bolničkog informacijskog sustava i informatizacija sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje uz uvođenje multifunkcijske smart kartice. Jedan od bitnih zadataka ovog projekta je i uspostavljanje standarda interoperabilnosti ovih informacijskih sustava uz uvođenje usluga online naručivanja za specijalističke preglede.

Plan aktivnosti za 2004. godinu (MZSS):

- Evaluacija projekta Informacijski sustav primarne zdravstvene zaštite (MZSS, SDUeH)
- Evaluacija projekta Integrirani bolnički informacijski sustav (MZSS, SDUeH)
- Interoperabilnost informacijskih sustava primarne i bolničke zdravstvene zaštite (HZZO, MZSS, SDUeH)
- Plan uvođenja multifunkcijske smart kartice u sustav zdravstvenog osiguranja (HZZO, SDUeH)

6.5. E-poslovanje

Jedna od glavnih zadaća programa e-Hrvatska je poticanje stvaranja povoljnih uvjeta za razvoj elektroničkog poslovanja. To uključuje i informacijske sustave za infrastrukturnu podršku nacionalnog i međunarodnog prometa roba i usluga. Uz projekte informatizacije nužno je provesti i aktivnosti navedene u poglavlju o zakonodavnoj infrastrukturi.

Plan aktivnosti za 2004. godinu:

- Informacijski sustav carinske uprave (MFIN)
- Nacionalni prometni portal (MMTPR)
- Oblikovanje modela sustava elektroničke javne nabave i evaluacija pojedinačnih rješenja kroz nabavu ICT resursa u TDU (Ured za javnu nabavu, SDUeH)
- Projekt oblikovanja sustava partnerstva privatnog i javnog sektora, utvrđivanje modela i evaluacija pojedinačnih rješenja kroz realizaciju sektorskih projekata primjenom ICT tehnologije (SDUeH, SDUDI)

6.6. Promocija informacijskog društva

Za ubrzani razvoj informacijskog društva nužno je stvarati povoljnu društvenu klimu temeljenu na transparentnom protoku informacija. Informiranje javnosti o programima i projektima Vlade moguće je ostvariti uz suradnju s medijima, prezentacijom programa i projekata na stručnim skupovima i okruglim stolovima te uspostavljanjem web stranica i javnih elektroničkih foruma. Kako bi se svim društvenim skupinama omogućio pristup elektroničkim informacijama i uslugama koje će postati dostupne provedbom programa e-Hrvatska potrebno je predvidjeti mjere za povećanje broja računala u domaćinstvima, povećanje broja korisnika Interneta, naročito širokopojasnim pristupom te osigurati mjesta javnog besplatnog pristupa na Internet npr. u gradskim knjižnicama i školama te poštanskim uredima.

Plan aktivnosti za 2004. godinu:

- Prijedlog poticajnih mjera za povećanje broja računala u domaćinstvima (SDUeH)
- Plan uspostavljanja javnih mjesta pristupa na Internet (MMTPR)
- Praćenje i financiranje Projekata primjene informacijske tehnologije (MZOŠ)
- Organizacija stručnih skupova i okruglih stolova o informacijskom društvu (SDUeH)
- Suradnja s medijima u prezentaciji rada tijela državne uprave (SDUeH)
- Priprema za nastup Republike Hrvatske na Svjetskom samitu o informacijskom društvu (SDUeH, MZOŠ)

7. Mehanizmi provedbe

Tijela državne uprave nadležna za provođenje pojedinih mjera dostavljaju za svako tromjesečje izvješće o stanju provedbe Središnjem državnom uredu za e-Hrvatsku koji izrađuje konsolidirano izvješće i dostavlja ga Vladi RH i Nacionalnom vijeću za informacijsko društvo. Konsolidirano izvješće objavljuje se i na web stranicama Ureda. Rokovi za predaju izvješća Središnjem državnom uredu za e-Hrvatsku su 15. lipnja, 15. rujna i 15. prosinca. Rok za izradu konsolidiranog izvješća je 15 dana po primitku izvješća svih TDU.

Plan aktivnosti za 2004. godinu:

- Izrada kvartalnih izvješća o provedbi Plana (sva TDU, SDUeH)

8. Literatura

1. Bangemann report, European Council, Brussels, 1994.
2. Declaration of Principles: Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium. Document WSIS-03/GENEVA/DOC/4-E, ITU, Geneva, December 2003.
3. eEurope 2005: An information society for all: An Action Plan to be presented in view of the Sevilla European Council. COM(2002) 263 final. Commission of the European Communities, Brussels, 28.5.2002
4. eSEE Agenda, Stability Pact, 2002.
5. Konvencija o kibernetičkom kriminalu Vijeća Europe (NN-MU 9/02).
6. National Information Society Policies: eSEEurope Initiative Common Guidelines, Bled, June 2003.
7. Plan of Action. Document WSIS-03/GENEVA/DOC/5-E, ITU, Geneva, December 2003.
8. Pravilnik o evidenciji davatelja usluga certificiranja elektroničkih potpisa (NN 54/02)
9. Pravilnik o mjerama i postupcima uporabe i zaštite elektroničkog potpisa i naprednog elektroničkog potpisa, sredstava za izradu elektroničkog potpisa, naprednog elektroničkog potpisa i sustava certificiranja i obveznog osiguranja davatelja usluga izdavanja kvalificiranih certifikata (NN 54/02)
10. Pravilnik o registru davatelja usluga certificiranja elektroničkih potpisa koji izdaju kvalificirane certifikate (NN 54/02)
11. Pravilnik o tehničkim pravilima i uvjetima povezivanja sustava certificiranja elektroničkih potpisa (NN 89/02)
12. Program rada Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju 2003-2007. Zagreb, prosinac 2003.
13. Studija Analiza mogućnosti optičkih mreža trgovačkih društava u javnom sektoru, FER, Zagreb, rujan 2003.
14. Studija Strategija razvoja telekomunikacija i Interneta od 2003. do 2005. godine, FER, Zagreb, rujan 2003.

15. Terms Of Reference: Information Society State Bodies. eSEE Initiative, Bled, June 2003.
16. Zakon o akreditaciji (NN 158/03)
17. Zakon o autorskom i srodnim pravima (NN 167/03)
18. Zakon o elektroničkim medijima (NN 122/03)
19. Zakon o elektroničkom potpisu (NN 10/02)
20. Zakon o elektroničkoj trgovini (NN 173/03)
21. Zakon o normizaciji (NN 163/2003)
22. Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (NN 158/03)
23. Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 172/03)
24. Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03)
25. Zakon o telekomunikacijama (NN 122/03)
26. Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03, 30/04)
27. Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03)